

№ 5/1967.

LAGUTSKOTTETS betänkande № 5/1967 över landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltning i landskapet Åland. (№ 7/1967).

Förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, har utskottet behandlat. Därvid har utskottet såsom sakkunniga hört lagberedningssekreteraren Sune Carlsson och äldre landskapssekreteraren Jan-Erik Lindfors. Utskottet får för landstinget värdsammast framhålla följande:

Av framställningens motivering framgår, att landskapsstyrelsen vidtagit åtgärder för utarbetande av förslag till en vittgående ändring av lagstiftningen angående landskapsförvaltningen, men att landskapsstyrelsen med hänsyn till uppdragets omfattning ännu icke varit beredd att inkomma med sitt förslag. Då frågan om förlängning av mandattiden för landskapsstyrelsens ledamöter och en nödigbefunnen fått att bevilja dispens från föreskrivna kompetensvillkor vid besättandet av tjänster vid landskapsförvaltningen emellertid borde avgöras separat, innan förslag till ändring av förvaltningslagen i andra avseenden förelägges landstinget, har landskapsstyrelsen föreslagit att landskapsförvaltningslagen redan nu i dessa hänseenden ändras.

Samtidigt har landskapsstyrelsen i sin motivering till framställningen berört också andra för landskapsförvaltningen betydelsefulla frågor, uppenbarligen i syfte att redan i detta skede inhämta landstingsmännens uppfattning om de synpunkter, som i olika hänseenden framförts i den förberedning av ärendet tillsatta kommittén. Sistnämnda syftemål har vunnits under remissdebatten, där landstingsmännen begagnat sig av tillfället att uttala sig om förvaltningsspörsmålen i ett flertal avseenden.

Vid ärendets behandling har lagutskottet likväl ansett sig böra beröra endast de avsnitt i förvaltningslagen, beträffande vilka ändringsförslag framställes.

4 § 3 mom. Ändringsförslaget innebär, att ledamöternas i landskapsstyrelsen mandattid skall sammanfalla med landstingets mandatperiod och i dagens läge kan detta anses vara riktigt. Utskottet kan därför för närvarande förorda ändringsförslaget, men vill samtidigt framhålla, att en mandattid på fyra år principiellt strider mot tanken på införande av utbyggd parlamentarism inom landskapsstyrelsen.

45 § 17 mom. Ändringsförslaget syftar till allmän rätt för landskapsstyrelsen att bevilja dispens från fastställda kompetensvillkor vid besättandet av samtliga tjänster vid landskapsstyrelsen. Som motiv härför

anföres att det numera, jämfört med tiden för lagens tillkomst, dels finnes ett ökat antal examina, dels större antal ämneskombinationer inom olika studieriktningar, vilket skulle möjliggöra för landskapsstyrelsen att besätta lediga tjänster med personer, som icke avlagt just de i den gällande landskapslagen föreskrivna examina, men som i övrigt med hänsyn till sin utbildning kunna anses vara kompetenta.

Landskapsförvaltningslagen av den 16 april 1952 (22/1952), som antogs kort efter det den nya självstyrelselagen trätt i kraft, innehöll inga stadganden om sådan dispensrätt, ej heller framställdes under beredningsskedet förslag till införande av denna rätt.

I framställning № 9/1954 med förslag till ändring av förvaltningslagen föreslog landskapsstyrelsen införande av allmän dispensrätt för alla tjänster. Lagutskottet förordade i sitt betänkande № 6/1954 efter omröstning, att dispensrätt skulle beviljas från kompetensfordringarna vid besättandet av bokförar-, konsulents- och instruktörsbefattningar, men att ändringsförslaget i övrigt till denna del skulle avböjas och landstinget godkände detsamma. ^(27/1954) Lagutskottets förslag omfattades av stora utskottet.

I framställning № 35/1958 återkom landskapsstyrelsen ånyo med förslag att allmän dispensrätt skulle medgivas. Lagutskottet avböjde förslaget i sitt betänkande № 17/1958. Även stora utskottet avböjde, dock sålunda, att dispensrätten utsträcktes till besättandet också av kassörs tjänsten. Ändringsförslaget antogs av landstinget enligt stora utskottets förslag (7/1959).

Då landskapslagen 7/1959 på grund av landskapsstyrelsens framställning № 15/1959 ändrades genom lagen den 3 mars 1960 (8/1960), var frågan om allmän dispensrätt icke aktuell.

I samband med alla dessa framställningar har en allmän översyn av lagstiftningen om landskapsförvaltningen ställts i utsikt.

Lagutskottet har under årens lopp i olika sammansättningar alltid ställt sig tveksamt till medgivande av rätt till dispens vid besättandet av landskapets tjänster, även då frågan rört viss tjänst, och bestämt tagit avstånd från tanken på undantagslös dispensrätt. Landskapets tjänster böra i kompetenshänseende i princip vara likställda med statens tjänster, då man även i avlöningshänseende fordrar likställighet. Därtill kommer att ungdomen bedriver studier för att skaffa sig lagstadgad kompetens för vissa befattningar och att man därför i det längsta bör undvika att tjänster besättas ordinariter med personer, som sakna formell kompetens. Fall kunna visserligen påvisas, där personer, som sakna formell kompetens, äro i stånd att med framgång sköta tjänster och befatt-

ningar, för vilka viss kompetens är i lag angiven, men rent principiellt måste utskottet vidhålla den ståndpunkten, att föreskriven kompetens skall fordras.

Det äger utan tvivel sin riktighet, såsom landskapsstyrelsen i sin motivering framhåller, att antalet examina numera ökat och att andra ämneskombinationer möjliggjorts än de, som vid tiden för lagens ikraftträdande förutsattes för olika tjänster, men detta förhållande motiverar närmast en allmän översyn av kompetenskraven, antingen separat eller i samband med den förestående framställningen om revision av förvaltningslagen.

Utskottet kan därför icke omfatta förslaget till ändring av 45 § mom. 17, utan föreslår värdsammast,

att landstinget ville godkänna lagförslaget i följande lydelse:

L a n d s k a p s l a g

om ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras 4 § 3 mom. i landskapslagen den 16 april angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland (22/52) såsom följer:

4 §.

Övriga ledamöter i landskapsstyrelsen utses för fyra kalenderår i sänder och deras uppdrag fortfar, intill dess nytt val ägt rum.

Mariehamn den 18 mars 1967.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson
ordförande.

./. Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Eliel Persson, Gustaf Jansson, Fridolf Karlsson och Nils Dahlman samt (delvis) Curt Carlsson.